



Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADSKO VIJEĆE

Broj:
Sarajevo, __. __. 2024. godine

Na osnovu člana 31. stav (1) tačka b) i člana 77. stav (1) Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 7/23), Gradsko vijeće Grada Sarajeva, na __. sjednici održanoj dana __. __. 2024. godine, primilo je k znanju

Informaciju o provođenju Plana Grada Sarajeva za prevenciju i smanjenje otpada od hrane i gubitka hrane 2023.-2026.

PREDSJEDAVALAČI GRADSKOG VIJEĆA

Jasmin Ademović

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71 000 Sarajevo
Tel.: +387 33 216 659
Fax: +387 33 205 874
Email: gsgv@sarajevo.ba
Web: gradskovijece.sarajevo.ba





Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADONAČELNIK

INFORMACIJA
O PROVOĐENJU PLANA GRADA SARAJEVA ZA PREVENCIJU I SMANJENJE
OTPADA OD HRANE I GUBITAKA HRANE 2023.-2026.

Predlagač: Gradonačelnik

Obrađivač: Gradska služba za održivi razvoj

Sarajevo, decembar 2024. godine

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71 000 Sarajevo
Tel.: +387 33 407 443
Fax: +387 33 208 341
Email: grad@sarajevo.ba
Web: www.sarajevo.ba



I UVOD

Otpad od hrane je globalni problem s dalekosežnim socijalnim, ekološkim i ekonomskim posljedicama. Podaci pokazuju da Bosna i Hercegovina svakodnevno generiše oko 500 tona otpada od hrane, od čega preko 50 tona dolazi iz Kantona Sarajevo. Više od 12% komunalnog otpada u Sarajevu čini hrana koja bi se mogla preraspodijeliti ili iskoristiti na održiv način.

Istovremeno, u BiH više od 20% stanovništva živi na ili ispod apsolutne linije siromaštva, dok brojne javne kuhinje svakodnevno obezbjeđuju tople obroke za više od 19.000 ljudi.

Prepoznajući značaj ovog problema, Grad Sarajevo je 2022. godine, u saradnji s UNDP Accelerator Lab-om, pokrenuo inicijative za podizanje svijesti o otpadu od hrane. Na temelju tih aktivnosti, Gradsko vijeće je usvojilo **Plan za prevenciju i smanjenje otpada od hrane i gubitaka hrane 2023.-2026.**

Tokom 2024. godine, Grad Sarajevo je realizirao niz aktivnosti koje direktno doprinose ciljevima ovog Plana, s fokusom na inovacije, edukaciju, promociju i izgradnju održivih rješenja za upravljanje viškom hrane.

II PROVEDENE AKTIVNOSTI U 2024. GODINI

1. Inovacijski izazov „Hrana bez otpada“

Inovacijski izazov je osmišljen kako bi podržao održiva i praktična rješenja za smanjenje otpada od hrane. Organiziran je u partnerstvu s UNDP BiH i Intesa Sanpaolo Bankom putem Platforme za otvorene inovacije.

Javni poziv bio je otvoren od 01. augusta do 16. septembra 2024. godine. Prijavljeno je sedam projekata od strane udruženja. Nakon tehničke evaluacije i online glasanja, sva udruženja su pozvana na završnu prezentaciju (live pitch) pred stručnim žirijem.

Finalni događaj održan je 25. septembra 2024. godine u UN House, gdje su projekti ocijenjeni prema kriterijima inovativnosti, društvene koristi, održivosti i usklađenosti s mjerama Plana.

Rezultati inovacijskog izazova:

Prvo mjesto (7.000 KM): Digitalna aplikacija „PopustiMe“

Aplikacija „PopustiMe“ je digitalna platforma koja povezuje trgovine i potrošače, omogućavajući trgovcima da brzo i efikasno ponude hranu pred istek roka trajanja po sniženim cijenama. Ova inovacija smanjuje otpad od hrane u maloprodaji, dok istovremeno omogućava potrošačima da kupe kvalitetne proizvode po povoljnim cijenama.

U prvoj fazi, aplikacija će biti testirana u Sarajevu, uz plan da se proširi na druge gradove u BiH. Projekat uključuje kampanje za podizanje svijesti o važnosti kupovine proizvoda s kraćim rokom trajanja.

Drugo mjesto (5.000 KM): Postrojenje za tretman biootpada Udruženja MUK/Interacta

Ovo postrojenje koristi biomasu za tretman biootpada iz domaćinstava i ugostiteljskog sektora. Biomasa se pretvara u energiju i kompost, pružajući održivo rješenje za otpad od hrane. Cilj je smanjenje količine biootpada na deponijama i podrška cirkularnoj ekonomiji kroz proizvodnju komposta i bioenergije.

Udruženje planira raditi na edukaciji građana o pravilnom razdvajanju otpada, uz uspostavljanje partnerstava s lokalnim restoranima i javnim institucijama za prikupljanje biootpada.

Treće mjesto (3.000 KM): „Zeleni krug“ – Projekt CEEO-a

„Zeleni krug“ je inicijativa za izgradnju lokalnih zajednica koje koriste principe cirkularne ekonomije u svakodnevnom životu. Fokus je na obuci građana o upravljanju hranom i otpada te implementaciji malih kompostnih stanica u urbanim sredinama.

Podizanje svijesti o cirkularnim praksama i smanjenje količine otpada od hrane u domaćinstvima i lokalnim zajednicama.

Projekat uključuje održavanje radionica, izradu vodiča za građane i instalaciju pilot-kompostera u urbanim dijelovima Sarajeva. Aktivnosti će doprinijeti dugoročnim promjenama u upravljanju resursima i otpadu.

Ovi projekti su konkretni primjeri kako inovacije mogu pružiti održiva rješenja za izazove povezane s otpadom od hrane, dok istovremeno uključuju građane i promoviraju odgovornu potrošnju.

Projekti direktno adresiraju mjere Plana, uključujući digitalne alate, smanjenje biootpada i promociju cirkularne ekonomije.

2. Razvoj „Sarajevo Food Lab-a“

Sarajevo Food Lab je platforma za okupljanje stručnjaka i aktera iz različitih sektora s ciljem generisanja inovativnih rješenja za problem otpada od hrane. U 2024. godini radili smo na prijemu novih članova i jačanje saradnje između obrazovnih, privatnih i javnih institucija. Te na razvoju komunikacijskih kanala i zajednički nastup na međunarodnim konkursima za finansiranje. Kroz navedene aktivnosti radimo na kreiranju platforme koja povezuje lokalne i međunarodne partnere, omogućavajući multidisciplinarni pristup rješavanju problema.

3. Kampanja „Niko gladan, niko sam“

Grad Sarajevo je aktivno učestvovao u inicijativi Fondacije Mozaik, čiji je cilj oslobađanje donacija hrane od PDV-a. Kampanja je bila uspješna te su sada donacije hrane oslobođene PDV-a. Organizirana je prva donacija hrane oslobođena PDV-a, pružajući podršku javnim kuhinjama i socijalno ugroženim grupama. Promovirana je solidarnost i društvena odgovornost kao ključne vrijednosti za održiv razvoj.

4. Pripreme za osnivanje banke hrane

U 2024. godini, Grad Sarajevo intenzivirao je aktivnosti vezane za pripreme osnivanja prve banke hrane u saradnji s radnom grupom koju je Kanton Sarajevo formirao u partnerstvu s UNDP BiH. Ova radna grupa okuplja ključne aktere iz javnog, privatnog i nevladinog sektora, s ciljem razvoja održivog modela za redistribuciju viška hrane.

UNDP BiH je kroz svoj Accelerator Lab pružio tehničku i stručnu podršku, uključujući pristup najboljim praksama iz drugih zemalja koje su uspješno implementirale slične projekte.

Osnivanje banke hrane u Sarajevu predstavlja pionirski korak ka razvoju održivog modela upravljanja resursima, uz sinergiju lokalnih vlasti, međunarodnih organizacija i civilnog društva. Grad Sarajevo će u 2025. godini nastaviti provoditi potrebne aktivnosti kako bi se postigla potpuna implementacija ovog značajnog projekta.

5. Partnerstvo na projektu „Bauhaus Bites“

Grad Sarajevo je partner u međunarodnom projektu „Bauhaus Bites,“ koji je finansiran iz Horizon Europe programa, a čiji je cilj istraživanje inovativnih i održivih praksi u urbanim sredinama, uključujući smanjenje otpada od hrane.

Projekat obuhvata analizu i implementaciju rješenja za odgovorno upravljanje hranom, uz posebnu pažnju na podizanje svijesti o problemu otpada od hrane među različitim društvenim skupinama.

Tokom 2025. godine predviđene su pilot aktivnosti koje će biti usmjerene na smanjenje otpada od hrane kroz zajednički rad s lokalnim zajednicama i partnerima u drugim evropskim gradovima.

III ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Tokom 2024. godine, Grad Sarajevo je postigao značajan napredak u implementaciji Plana za prevenciju otpada od hrane. Ključni izazovi ostaju u osiguravanju kontinuirane podrške za inovacije i institucionalizaciji održivih praksi poput osnivanja banke hrane.

Preporuke za 2025.:

1. Nastaviti podršku inovativnim projektima kroz dodatne javne pozive i grantove.
2. Intenzivirati edukaciju i medijske kampanje za podizanje svijesti građana.
3. Nastaviti sa aktivnostima koje su usmjerene ka osnivanju banke hrane u Sarajevu.
4. Proširiti saradnju s međunarodnim donatorima i partnerima.

Grad Sarajevo je kroz ove aktivnosti potvrdio svoju predanost održivom razvoju, postavljajući primjer drugim gradovima u regiji.